

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**за матеріалами IV Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

***«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й
ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАКТИЧНІ
ТА ОСВІТЯНСЬКІ АСПЕКТИ»***

30-31 березня 2020 р.

м. Дніпро

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти
Національна металургійна академія України
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Полтавська державна аграрна академія

Збірник наукових праць за матеріалами
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й ОПОДАТКУВАННЯ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАКТИЧНІ ТА ОСВІТЯНСЬКІ АСПЕКТИ»

30-31 березня 2020 р.

Лист МОН України від 05.02.2020 № 22.1/10-280

м. Дніпро

3. Головачев, А.С. Экономика организации: учеб. пособие / А.С. Головачев.– Минск: Выш. шк., 2008. – 464 с.

Хищенко А.М.
студентка факультету фінансів та банківської справи,
к.е.н., доцент Гайдаєнко О.М.
доцент кафедри економічного аналізу,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса
E-mail: samsvip1@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі формування ринкових відносин в Україні, а саме запровадження ринкових норм ведення господарства, аналіз витрат є значно важливим та нагальним. Високий економічний рівень функціонування суб'єктів господарювання залежить від організації діяльності підприємства, порядку його відображення в обліку, а також від детального та глибокого аналізу витрат, на основі якого можливим буде прийняття виважених та ефективних управлінських рішень.

Витрати виробництва – одна з найвагоміших категорій господарювання, адже вони є передумовою здійснення виробництва. Підприємства повинні постійно знижувати свої витрати та раціонально використовувати наявні ресурси для забезпечення своєї конкурентоспроможності на ринку на ефективності функціонування.

Витрати – це обсяг спожитих матеріальних, фінансових, трудових ресурсів на підприємстві, необхідних для здійснення суб'єктом господарювання, з метою отримання прибутку.

Висвітлюючи тему про важливість аналізу та оцінки витрат на підприємстві, маємо зауважити, що у сучасній економічній науці існує кілька різних поглядів на це питання. Так, науковці І.Ф. Бланк, А. Яругова розуміють під витратами споживання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, тобто вони розглядають витрачання ще й фінансових ресурсів. А І.Ф. Бланк, окрім цього, виділяє ще витрати і нематеріальних ресурсів [2, с.45].

Наприклад, Ю.С. Цал-Цалко тлумачить поняття «витрати» відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (НП(С)БО): «Витратами визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені» [6, с.78].

Проте, на думку С.А. Котлярова «витрати - це вартість ресурсів, використовуваних надалі для одержання прибутку чи досягнення інших цілей організації. До витрат відносяться вартість матеріальних і трудових ресурсів, необхідних для виробництва тієї чи іншої продукції чи послуг» [5, с.45].

Для забезпечення єдиного підходу до складу та класифікації витрат суб'єктів господарювання у сфері торгівлі, до яких належать в тому числі і хлібопекарські підприємства, наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 22.05.2002 р. №145 були затверджені «Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності». Вказані методичні рекомендації розроблялись відповідно до пункту 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та ПКМ України від 28.10.1998 р. №1706 «Про затвердження Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосування міжнародних стандартів».

Ці Методичні рекомендації визначають склад поточних витрат торговельної діяльності і порядок їх планування в підприємствах усіх форм власності незалежно від організаційно-правових форм господарювання і носять рекомендаційний характер. Норми рекомендацій базуються на національних

положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку (далі – П(С)БО).

Аналіз витрат підприємства є основою для їх прогнозування. Особливо важливого значення набуває ретельний економічний аналіз в умовах самостійного прогнозування витрат підприємства. В сучасних умовах господарювання підприємства прагнуть максимізувати свої доходи, які забезпечують їх розвиток і надати соціальні гарантії працівникам. Зниження та оптимізація витрат підприємства сприяє як зростанню прибутку, так і найбільш раціональній організації трудового процесу [4].

Аналіз витрат звичайної діяльності розпочинають із загальної оцінки динаміки обсягу, складу і структури витрат, виявлення тенденцій змін цих витрат. Такий аналіз виявляє відхилення від прогнозних (планових, бюджетних тощо) параметрів діяльності, дозволяє визначити напрями подальших досліджень, визначити роль витрат окремих видів діяльності в загальних витратах. Структура витрат залежить від особливостей технологічного та організаційного рівня підприємства, якості сировини, кваліфікації робітників і відповідного рівня оплати їх праці тощо. Оптимальна структура витрат сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства, тому так необхідно проводити аналіз динаміки показників ресурсоспоживання на основі структуризації витрат [3].

За сучасних умов господарювання для хлібопекарських підприємств важливим залишається питання вибору оцінки матеріальних ресурсів при їх відпуску у виробництво. Одним з найоптимальніших можна вважати метод обліку витрат на виробництво по підрозділах з елементами нормативного. Нормативний метод – це основний метод виробничого обліку, він спрямований на впровадження прогресивних норм витрат, дійовий контроль за рівнем витрат виробництва, що сприяє використанню даних обліку для виявлення резервів зниження собівартості продукції [1].

Витрати на виробництво хлібопекарської продукції включають:

- сировину і матеріали;
- паливо й електроенергію на технологічні цілі;

- заробітну плату і відрахування з неї на соціальні заходи;
- витрати на використання й утримання устаткування;
- адміністративні витрати;
- загальновиробничі витрати;
- витрати на збут.

Завдяки детальному аналізу формування витрат на підприємстві маємо змогу побачити зміну витрат, зміну питомої ваги того чи іншого елементів витрат. Цей аналіз є необхідним для моніторингу витрат з метою контролю витрат на адміністративний апарат, скорочення непродуктивних витрат, контролю витрат на адміністративний апарат, а також визначення доцільності збутових витрат.

Аналіз структури витрат діяльності ПАТ «КиївХліб» свідчить, що витрати звичайної діяльності разом зменшились на 325001 тис. грн. Розглянемо зміни в структурі витрат підприємства постатейно за допомогою рис.1.

Отже, найбільшу частку в структурі становлять витрати операційної діяльності, зокрема собівартість реалізованої продукції (питома вага якої збільшувалась з 73,56 відсоткових пунктів у 2018 році до 74,14 відсоткових пунктів у 2019, тобто на 0,58 відсоткових пунктів) та витрати на збут (питома вага яких зменшувалась з 17,62 відсоткових пунктів у 2018 році до 16,80 відсоткових пунктів у 2019, тобто на 0,82 відсоткових пунктів).

Проте зворотна тенденція спостерігається по адміністративним витратах (питома вага яких зменшувалася з 4,88 відсоткових пунктів у 2018 році до 3,60 відсоткових пунктів у 2019, тобто на 1,28 відсоткових пунктів) та по інших операційних витратах (питома вага яких збільшувалась з 3,35 відсоткових пунктів у 2018 році до 3,98 відсоткових пунктів у 2019, тобто на 0,62 відсоткових пунктів). Фінансові витрати за аналізований період збільшилися на 5782 тис. грн, таке збільшення в структурі склало 0,12 відсоткових пунктів.

Рис. 1. Динаміка змін витрат підприємства за 2018-2019 рік

Отже, зі всього вищезазначеного можемо стверджувати, що систему показників, які характеризують ефективність витрат, можна сформувати, використовуючи дані фінансової звітності підприємства (у нашому випадку дані ПАТ «КиївХліб»). Саме завдяки цим даним підприємства мають змогу контролювати структуру витрат, а отже і підвищувати рівень конкурентоспроможності продукції, приймати обґрунтовані управлінські рішення з приводу раціоналізації результатів діяльності.

Список використаних джерел

1. Аналіз витрат підприємства. URL: http://studopedia.com.ua/1_129743_tema-analiz-vitrat-pidpriiemstva.htm. (дата звернення: 19.12.2019).
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учебный курс. Изд. 2-е перераб. и доп. К. : Ника-Центр: Эльга, 2011. 656 с.
3. Волкова Н.А. Економічний аналіз: навч. посібник / Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та інші / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОНЕУ, 2015. 310 с.
4. Гайдаєнко О.М., Малицька І. Аналіз витрат підприємства та їх структуризація. *Облік. Економіка. Менеджмент: наукові нотатки*. Міжнародний збірник наукових праць. 2018. №1. С. 80.

5. Котляров М.Д. Концептуальні основи управління витратами суб'єктів господарювання в умовах удосконалення ринкових відносин. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 9. С.43-47.
6. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства : навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2012. 656 с.

Ph.D., associate professor Fedorchuk O.
Associate Professor department of Finance, Accounting and Entrepreneurship,
D.Sc., professor Mohnenko A.
Professor department of Finance, Accounting and Entrepreneurship,
Kherson State University
Kherson
E-mail: 15961980@ukr.net

INVESTMENT PROVISION OF FORMATION OF COMPETITIVE INFRASTRUCTURE OF ENTERPRISES OF THE KHERSON REGION

Powerful evolutionary changes in the domestic economy that go hand in hand with the enlargement and ramification of the complications of economic and social ties of enterprises, changes in their size and spheres of activity, fluctuations in demand and cost of production, insufficient vector of social care and, in some cases, ineffectively regulating domestic economy of our country. That is why issues related to investment and innovation transformations, which often lead to increased uncertainty and risks, and at the same time increase the opportunities for ensuring the competitiveness of the enterprises of the region.

The intensity of competition, the volatility of social needs and other factors of the business environment require the activation of innovative activities by residents and non-residents of the market. The implementation of an innovative product leads to the solution of a large number of issues that lead to qualitative changes in the